

Stappenplan/checklist aanpassing PTA beroepsgericht profielvak '20-'21 (versie 3)

Vooraf

Dit stappenplan is een handreiking voor scholen om te bepalen of – en zo ja welke – aanpassingen in het PTA van het profielvak nodig en/of wenselijk zijn in het examenjaar '20-'21 en hoe deze verwerkt kunnen worden.

Bij elke aanpassing van het huidige PTA moet de formele procedure van vaststelling gevolgd worden. Deze procedure vindt u in de '[Handreiking examinering van het beroepsgerichte profielvak in schooljaar 2020-2021](#)' (en vindt u ook onder stap 10 hierna).

Stappenplan/checklist aanpassing PTA profielvak '20-'21

Check het PTA profielvak '20-'21 en bepaal of er sprake is van één van onderstaande redenen om het PTA profielvak '20-'21 aan te passen:

- Niet alle deeltaken van het examenprogramma van het profielvak zijn binnen het PTA profielvak afgedekt (zie examenblad.nl of www.platformsvmbo.nl/profielen, zie ook stap 1 hieronder) en/of
- Het oorspronkelijke tijdspad voor onze SE's is niet meer haalbaar en/of
- Wij moeten voor een aantal SE's de toetsen nog ontwikkelen/vaststellen en/of
- Wij willen de kwaliteit van ons SE in relatie tot het vervolgonderwijs versterken nu het profielvak alleen door een SE wordt afgesloten en/of
- Leerlingen hebben in onze ogen onvoldoende kunnen laten zien wat zij hebben geleerd nu het CSPE vervalst en/of
- Wij willen leerlingen die nu niet via het CSPE (dat normaal gesproken 50%/100% het eindcijfer profielvak bepaalt én een extra herkansingsmogelijkheid geeft) een extra herkansingsmogelijkheid bieden om hun cijfer te verbeteren en/of
- U heeft een andere school specifieke reden om het huidige PTA profielvak aan te passen.

Is er sprake van één of meerdere van bovenstaande redenen om het PTA profielvak '20-'21 aan te passen, volg dan de volgende stappen.

1. Bekijk het examenprogramma van het beroepsgerichte profielvak; bepaal of je dekkend toetst met het huidige PTA

Via www.examenblad.nl of www.platformsvmbo.nl/profielen kan een school alle examenprogramma's van de profielvakken vinden waar een PTA voor gemaakt moet worden. Elk profielvak bestaat uit 4 profielmodulen, opgebouwd uit een taak, deeltaken en eindtermen. Om dekkend te kunnen examineren *moeten* in het PTA van het profielvak '20-'21 minimaal alle deeltaken van het examenprogramma worden opgenomen (en dus niet alle eindtermen). Baseer je bij het bepalen van wat je dekkend moet examineren op het examenprogramma en niet op de syllabus (dit geeft weer wat er in het CSPE getoetst kan worden):

Een voorbeeld (E&O)

De 4 profielmodulen van het profielvak E&O:

1. Commercieel
2. Secretarieel
3. Logistiek
4. Administratie

Profielmodule 1 bestaat uit een taak, 2 deeltaken en onderliggende eindtermen:

Profielvak: Economie en Ondernemen	BB	KB	GL
Module 1: Commercieel (v2020)			
Taken:			
o de retailformule en de marketinginstrumenten herkennen en toepassen ten aanzien van de doelgroep, het assortiment en de marktpositie			
o verkopen en afrekenen			
P/EO/1.1			
Deeltaak:			
de retailformule en de marketinginstrumenten herkennen en toepassen ten aanzien van de doelgroep, het assortiment en de marktpositie			
De kandidaat kan:			
1. het begrip retailformule herkennen en toepassen	x		
2. het begrip retailformule herkennen, omschrijven en toepassen		x	x
3. de belangrijkste elementen uit de retailformule herkennen, omschrijven en toepassen (doelgroep, assortiment, concurrentiepositie)	x	x	x
4. de samenhang tussen doelgroep en distributie herkennen en toepassen	x	x	x
5. het belang van vakken (artikelkennis) herkennen en toepassen	x	x	x
6. assortimentskennis verwerven, herkennen en toepassen	x	x	x
7. de samenhang tussen prijs en de marktpositie herkennen	x		
8. de samenhang tussen prijs en de marktpositie herkennen en toepassen		x	x
9. de samenhang tussen promotie en presentatie en de marktpositie herkennen en toepassen	x		
10. de samenhang tussen promotie en presentatie en de marktpositie herkennen, uitleggen en toepassen		x	x
11. de samenhang tussen reclame en de marktpositie herkennen en toepassen	x	x	x
P/EO/1.2			
Deeltaak:			
verkopen en afrekenen			
De kandidaat kan:			
1. de verkoopfasen doorlopen	x	x	x
2. afrekenhandelingen verrichten	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

Per profielmodule een taak met onderliggende deeltaken

Deeltaak 1.1

De eindtermen 1 t/m 11 bij deeltaak 1

2. Bepaal hoe je 'dekkend' wilt toetsen op deeltaakniveau

Bekijk de deeltaken die je moet examineren van het profielvak en bepaal welke aanpassingen je in het PTA door wilt/moet voeren om dekkend te toetsen.

Bepaal op basis van de vorige stap welke deeltaken je— binnen één SE toets — wilt examineren. Je kunt een toets per deeltaak opnemen in het PTA en/of deeltaken combineren in 1 toets. Een school kan er ook voor kiezen om bepaalde eindtermen expliciet in het PTA te noemen die getoetst worden in het SE, maar dat hoeft niet.

3. Kies een passende toetsvorm en tijdsduur bij de te toetsen deeltaken

Toetsen van deeltaken vraagt om passende toetsvormen. Daarbij kan het bekijken van de zogenoemde 'handelingswerkwoorden' in de examenprogramma's behulpzaam zijn. Als een leerling bijvoorbeeld moet aantonen dat hij iets kan *maken*, vraagt dit om een praktische toetsvorm, als een

leerling iets moet kunnen *uitleggen of benoemen* kan dit met een schriftelijke toets of vragen tijdens een praktijktoets.

Inzet CSPE toetsmateriaal

Als er nog toetsen ontwikkeld moeten worden voor het (aangepaste) PTA kan daarbij het CSPE toetsmateriaal '21 worden ingezet. Dit moet vermeld worden in het PTA.

Het CSPE toetsmateriaal kan ook deels worden gebruikt door bijvoorbeeld te kiezen voor een combinatie van eigen SE opdrachten en CSPE toetsmateriaal.

Let op:

Het 'loshalen/losknippen van opdrachten en opnemen in een eigen toets' is niet toegestaan (bijvoorbeeld geen delen van de minitoets aan de eigen toets plakken), maar het combineren van eigen opdrachten met een deel van het cspe (in zijn oorspronkelijke vorm) is wel toegestaan. Zie voor de richtlijnen van het gebruik van het CSPE materiaal ook de [CvTE brochure](#) hierover en een toelichting hierop in het webinar van 15 januari '21 dat [hier](#) terug te zien is.

Een school bepaalt zelf de tijdduur van een toets. Bij de inzet van CSPE toetsmateriaal kunnen hiervoor de [richtlijnen examentijd cspe](#) als handreiking dienen.

4. Bepaal hoe de leerlingen zich kunnen voorbereiden op de toetsen

Nadat bepaald is wat er getoetst gaat worden met welke toetsvorm, bepaalt de school op welke wijze de leerling zich optimaal kan voorbereiden op de toets. Bepaal voor de aangepaste of nieuwe toetsen in het PTA welke hoofdstukken hij moet bestuderen, welke vaardigheden hij zich eigen moet maken, welke opdrachten hij moet uitvoeren, et cetera.

NB. Hierbij is het examenprogramma leidend en niet de methode. Een methodeschrijver heeft immers ook zijn eigen keuzes gemaakt. Op basis van wat getoetst wordt (zie ook stap 1 t/m 3), bepaalt de school welke onderdelen uit de methode hierbij passend zijn.

5. Periode/tijdpad

Bepaal of er aanpassingen nodig of wenselijk zijn in de planning van de toetsen.

Gezien de achterstanden die opgelopen zijn in verband met de corona maatregelen kan het nodig zijn om het tijdpad aan te passen, bijvoorbeeld om leerlingen meer voorbereidingstijd te bieden. Ook het eventueel samenvoegen of laten vervallen van toetsen (wanneer er sprake is van dubbele toetsing van deeltaken) heeft invloed op het tijdpad. De SE's voor het profielvak kunnen gepland worden t/m 23 juli '21.

NB. Aanleveren van de SE eindcijfers profielvak: uiterlijk 2 weken na vaststelling van het eindcijfer (maar uiterlijk 1 week na 23/7 moet de school de uitslag vaststellen en uiterlijk begin augustus de gegevens in BRON aanleveren.)

6. Herkansing

Bepaal of er aanpassingen nodig of wenselijk zijn in de mogelijkheid tot herkansing van toetsen. Nu het CSPE vervalt wordt het eindcijfer voor het profielvak volledig bepaald door het eindcijfer SE. Om leerlingen voldoende kans te geven het profielvak succesvol af te sluiten, kan het bieden van een (extra) herkansing van belang zijn, immers bij een CSPE hebben leerlingen ook de kans om onderdelen te herkansen.

Let op: aanpassing van de herkansingen in het PTA moet passen binnen het herkansingsbeleid van de school. Aanpassingen hierin moeten worden verwerkt in het examenreglement (en voor vaststelling voorgelegd aan de MR en ter informatie naar de inspectie).

7. Weging

Aanpassing in de omvang of het aantal SE toetsen heeft ook invloed op de totstandkoming van het eindcijfer. Bepaal of er aanpassingen nodig zijn in de weging van de verschillende toetsen ten opzichte van elkaar. Kies een weging per toets passend bij de omvang en complexiteit.

In het algemeen geldt het advies: ga terughoudend en zorgvuldig om met aanpassingen in de weging van toetsen, doe dit altijd in overleg met de examensecretaris/examencommissie.

Als CSPE materiaal wordt ingezet voor het SE, bepaalt de school de weging van deze onderdelen zelf. Hierbij kan de handreiking vanuit Cito/CvTE gebruikt worden als richtlijn.

Aanpassing van de weging van toetsing valt ook onder de procedure voor de aanpassing van het PTA (zie stap 10).

8. Uitvoerbaar binnen RIVM richtlijnen

Check of het gekozen tijdpad, het aantal toetsen en de gekozen toetsvormen – naar verwachting – ook goed uitvoerbaar zijn binnen de huidige (en verwachte) RIVM richtlijnen. Pas zo nodig het tijdpad, het aantal toetsen en/of de gekozen toetsvorm aan (zie stappen hiervoor).

9. Pas het PTA aan op basis van een format dat voldoet aan alle eisen uit het eindexamenbesluit en de kaders van de school

Elke ontwikkelaar van het PTA (docent/vakgroep) stelt – op basis van het format van de school – het bijgestelde PTA's samen. Elke school mag zijn eigen format bepalen, mits hierin alle verplichte elementen zoals genoemd in het Eindexamenbesluit art. 35 verwerkt zijn. Zie voor 'wat moet en wat mag' rond het PTA [ook de site van SPV](#). Bij het hanteren van het format worden de schoolbrede afspraken met betrekking tot bijvoorbeeld het minimum-maximum aantal toetsen per jaar, het type toetsen, afspraken rond de weging, het herkansingsbeleid, et cetera toegepast. Gezamenlijke kaders stellen, leidt tot vakoverstijgende eenduidige PTA's.

Bepaald wordt of de uitkomst van de voorgaande stappen past binnen deze kaders. Pas waar nodig aan of ga in overleg met de schoolleiding als de kaders niet passend lijken voor het aangepaste PTA voor dit schooljaar.

10. Laat het aangepaste PTA vaststellen conform de vaststellingsprocedure

Binnen de school is idealiter een PTA procedure afgesproken, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen de PTA-constructie en de PTA vaststelling. Formeel worden de PTA's vastgesteld door het bevoegd gezag van de school. Namens het bevoegd gezag kan bijvoorbeeld een examencommissie de PTA's beoordelen op basis van de (door de vakgroep ingevulde) checklist PTA's. Goedgekeurde PTA's worden dan met een positief advies voor vaststelling voorgelegd aan het bevoegd gezag/de schoolleiding. Bij aanpassing van het PTA geldt de [volgende procedure](#):

- Een school die het PTA wil aanpassen wendt zich met een verzoek tot wijziging van het PTA tot het bestuur van de school;
- Voor het vaststellen van het gewijzigde PTA moet de reguliere procedure opnieuw worden doorlopen, inclusief instemming van de MR;
- Leerlingen, ouders en de inspectie moeten altijd direct over een wijziging van het PTA actief worden geïnformeerd (bijvoorbeeld via een format van de school);
- Melding (door het bestuur) aan de inspectie door een mail te sturen naar examenloket@duo.nl. Geef daarbij het volgende door:
 - welk PTA het betreft (klas, jaar, schoolsoort)
 - reden van wijziging
 - wat de wijziging is
 - instemming van MR en
 - dat de wijziging niet in het nadeel van de leerlingen is.

Het gewijzigde PTA wordt vervolgens in het Internetschooldossier geüpload.

Bijlagen

Bij dit stappenplan vindt u een voorbeeld PTA E&O in 3 versies:

- versie 0: het oorspronkelijke PTA dat niet dekkend is op deeltaakniveau
- versie 1: een aangepast PTA dat dekkend is gemaakt, waarbij gebruik is gemaakt van CSPE onderdelen
- versie 2: versie 1 aangevuld met een zogenoemde 'meesterproef' als eindtoets ter vervanging van het CSPE

NB. Bij deze voorbeelden is gebruik gemaakt van het overzicht zoals half januari beschikbaar komt via examenblad.nl waarin staat aangegeven welke deeltaken in welke CSPE onderdelen worden gedekt.

Wij streven ernaar om via de website van SPV meer voorbeelden van PTA's beschikbaar te stellen die u kunnen helpen bij het (zo nodig) aanpassen van uw PTA. Heeft u zelf een mooi voorbeeld? Laat het ons weten en mail dit naar w.bredewold@platformsvmbo.nl.

Versie 0 Het vastgestelde PTA 2020-2021 In het vastgestelde PTA zijn **geen** toetsen opgenomen over deeltaak P/EO/2.2 frontoffice werkzaamheden uitvoeren en deeltaak P/EO/1.2 verkopen en afrekenen

PTA Economie & Ondernemen '20 - 21			Leerweg: KB		Leerjaar 3 en 4	
Periode	Deeltaken: wat moet je kennen en kunnen? ¹	Inhoud onderwijsprogramma; wat ga je hiervoor doen?	Toetsvorm, - duur en code	Herkansing ja/nee?	Weging	
leerjaar 3 periode 3	P/EO/2.1 backoffice werkzaamheden uitvoeren	Bestuderen van en oefenen met: begrippenlijst secretariaeel	Theorietoets TEO1 (30 minuten)	Neen	1	
leerjaar 3 periode 4	P/EO/1.1 de retailformule en de marketinginstrumenten herkennen en toepassen ten aanzien van de doelgroep, het assortiment en de marktpositie	Bestuderen van en oefenen met: De formatieve theorietoetsen die staan op https://itslearning.schoolexamen Exceltoepassing 'commercieel rekenen' Filmpjes op YOU Tube: 'leren etaleren, de basistechnieken' en 'kerstetalage maken'	Theorietoets TEO2 (45 minuten)	Ja	1	
			Praktijktoets: artikelpresentatie maken PEO1 (60 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2	
leerjaar 4 periode 1	P/EO/3.1 ontvangst en opslag van goederen P/EO/3.2 verzamelen, verpakken en verzenden van goederen P/EO/3.3 voorraad bijhouden, inventariseren en bestellen	Bestuderen van en oefenen met: Begrippenlijst logistiek De formatieve theorietoetsen die staan op: https://itslearning.schoolexamen Voorbereiden bezoek aan de praktijklocatie	Theorietoets TEO3 (30 minuten)	Ja	1	
			Praktijktoets: magazijnhandelingen op de praktijklocatie PEO 2 (60 minuten)	Neen	2	
leerjaar 4 periode 2	P/EO/4.1 bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen herkennen en benoemen P/EO/4.2 de administratie van de (handels)onderneming bijhouden	Bestuderen van en oefenen met: Praktijkboek 'enerverend en enthousiast administreren'	Praktijkopdracht: opstellen van een factuur PEO 3 (60 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2	
Berekening cijfer schoolexamen economie & ondernemen: (1 * cijfer TEO 1 + 1 * cijfer TEO2 + 2 * cijfer PEO 1 + 1* cijfer TEO 3 + 2 * cijfer PO2 + 2 * cijfer PEO 3)/9						
N.B. 1 Op https://itslearning.schoolexamen vind je de exacte afnameplanning van de toetsen en verdere informatie die van belang is voor een goede voorbereiding op de toetsen van het schoolexamen						
N.B. 2 Het profielvak economie & ondernemen wordt in leerjaar 3 periode 1 en 2 niet getoetst in het schoolexamen. Het CSPE wordt afgenomen in periode 3 van leerjaar 4						
N.B. 3 De kern B en C (Algemene en professionele kennis en vaardigheden) zijn op de in het schoolexamen te toetsen deeltaken van toepassing						
N.B. 4 De toetsing van kern C (loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling) is verantwoord in het PTA LOB						

¹ Zie ook [Examenprogramma E&O 2021_publicatieversie.pdf \(examenblad.nl\)](#)

[illegible]

Versie 2 In het aangepaste PTA (versie 1) is in een nieuwe toetsperiode 4 een 'meesterproef' opgenomen. De onderdelen van die 'meesterproef zijn ontleend aan het CSPE 2021.

PTA Economie & Ondernemen '20 - 21			Leerweg: KB	Leerjaar 3 en 4	
Periode	Deeltaken: wat moet je kennen en kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma; wat ga je hiervoor doen?	Toetsvorm, - duur en code	Herkansing ja/nee?	Weging
leerjaar 3 periode 3	P/EO/2.1 backoffice werkzaamheden uitvoeren	Bestuderen van en oefenen met: begrippenlijst secretariaal	Theorietoets TEO1 (30 minuten)	Neen	1
leerjaar 3 periode 4	P/EO/1.1 de retailformule en de marketinginstrumenten herkennen en toepassen ten aanzien van de doelgroep, het assortiment en de marktpositie	Bestuderen van en oefenen met: De formatieve theorietoetsen die staan op https://itslearning.schoolexamen Exceltoepassing 'commercieel rekenen' Filmpjes op YOU Tube: 'leren etaleren, de basistechnieken' en 'kerstetalage maken'	Theorietoets TEO2 (45 minuten) Praktijktoets: artikelpresentatie maken PEO1 (60 minuten)	Ja Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	1 2
leerjaar 4 periode 1	P/EO/3.1 ontvangst en opslag van goederen P/EO/3.2 verzamelen, verpakken en verzenden van goederen P/EO/3.3 voorraad bijhouden, inventariseren en bestellen	Bestuderen van en oefenen met: Begrippenlijst logistiek De formatieve theorietoetsen die staan op: https://itslearning.schoolexamen Vorbereiden bezoek aan de praktijklocatie	Theorietoets TEO3 (30 minuten) (cspe 2021 KB blauw onderdeel C opdracht 4 minitoets) Praktijktoets: magazijnhandelingen op de praktijklocatie PEO 2 (60 minuten)	Ja Neen	1 2
leerjaar 4 periode 2	P/EO/4.1 bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen herkennen en benoemen P/EO/4.2 de administratie van de (handels)onderneming bijhouden	Bestuderen van en oefenen met: Praktijkboek 'enerverend en enthousiast administreren'	Praktijkopdracht: opstellen van een factuur (cspe 2021 KB blauw onderdeel B opdracht 1) PEO 3 (15 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2
Leerjaar 4 periode 3	P/EO/2.2 frontoffice werkzaamheden uitvoeren P/EO/1.2 Verkopen en afrekenen	Werkboek 'effectief communiceren' (deel 1, 2 en 3) ontvangen feedback van je docent op de formatieve praktijktoets Overige filmpjes en simulaties 'verkoopen en afrekenen' die staan op https://itslearning.schoolexamen	Praktijktoets: telefonische afhandeling van een klacht van een klant (cspe 2021 KB blauw onderdeel A opdracht 2) PEO4 (15 minuten) Praktijktoets: verkoop- en afrekeningsprek voeren (cspe 2021 rood onderdeel D opdracht 3 en 4) PEO5 (20 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent) Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2 2
Leerjaar 4 periode 4	P/EO/2.2 P/EO/4.1 en P/EO/4.2 P/EP/3.3 P/EO/1.1 en P/EO/1.2	Herhalingslessen leerstof profielvak E&O totaal Bestuderen van en oefenen met de formatieve toetsen en oude examens die staan op https://itslearning.schoolexamen	Meesterproef (uit CSPE 2021): PEO6 (90 minuten) - Praktijkonderdeel: een routeplanning maken (onderdeel A rood opdracht 2)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	6

			- theorietoets (onderdeel B rood opdracht 4) - praktijkonderdeel: de voorraadadministratie bijwerken en het besteladvies berekenen (onderdeel C blauw opdracht 3) - theorietoets (onderdeel D blauw opdracht 6)		
Berekening cijfer schoolexamen economie & ondernemen: (1 * cijfer TEO 1 + 1 * cijfer TEO2 + 2 * cijfer POE 1 + 1 * cijfer TEO3 + 2 * cijfer PEO 2 + 2* cijfer PEO 3 + 2 * cijfer POE 4 + 2 * cijfer POE 5 + 6 * cijfer PEO6)/19					
N.B. 1 Op https://itslearning.schoolexamen vind je de exacte afnameplanning van de toetsen en verdere informatie die van belang is voor een goede voorbereiding op de toetsen van het schoolexamen					
N.B. 1 Het profielvak economie & ondernemen wordt in leerjaar 3 periode 1 en 2 niet getoetst in het schoolexamen					
N.B. 2 De kern B en C (Algemene en professionele kennis en vaardigheden) zijn op de in het schoolexamen te toetsen deeltaken van toepassing					
N.B. 3 De toetsing van kern C (loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling) is verantwoord in het PTA LOB					